

บทที่ 4

การวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครวัยรุ่น ในนวนิยายของ "สีฟ้า"

วรรณกรรมปัจจุบันจะเน้นเรื่องการเสนอข้อคิด หรือความคิดเห็น อันจะเป็นการจุดไฟปัญญาให้แก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะนวนิยายที่มีกลวิธีการเสนอเรื่องให้น่าติดตาม ตั้งแต่การเปิดเรื่อง ปิดเรื่อง ให้น่าติดตาม น่าสนใจและประทับใจ การเล่าย้อนหลัง การสร้างตัวละคร การแนะนำตัวละคร (รีนฤทัย สัจจพันธ์ 2526: 2-4) เช่น การสร้างตัวละครวัยรุ่นในนวนิยายของ "สีฟ้า" ที่มีพฤติกรรม อารมณ์ ที่มีผลกระทบจากสภาพแวดล้อม และให้ทราบถึงความต้องการ ความสนใจ และปัญหาของตัวละครวัยรุ่น ซึ่งเป็นการนำเสนอทางกลวิธีการเสนอเรื่องที่น่าสนใจ คือการเสนอเรื่องด้วยความคิดหรือปรัชญาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือปนกัน (รีนฤทัย สัจจพันธ์ 2526: 4) นวนิยายจึงเป็นหนังสือประกอบความรู้ในฐานะเป็น "ประสบการณ์เทียม" ผู้อ่านจะเรียนรู้ชีวิตและสังคมได้จากนวนิยาย ทั้งนี้เพราะนวนิยายเป็นเรื่องที่สะท้อนวิถีชีวิตและสังคมปัจจุบัน เป็นเสมือนกระจกเงาบานใหญ่ที่สะท้อนให้รู้จักชีวิต รู้จักสังคม รู้จักมนุษย์ ให้แก่มอง นอกเหนือจากมุ่งให้ความเพลิดเพลิน นวนิยายจึงสนองจิตวิทยาของผู้อ่านได้หลายอย่าง ทั้งเรื่องจินตนาการ ความเพ้อฝัน (รีนฤทัย สัจจพันธ์ 2526: 50-51) ซึ่งในนวนิยายของ "สีฟ้า" จะทำให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงชีวิต พฤติกรรม ปัญหาของวัยรุ่น โดยผ่านตัวละครวัยรุ่น โดยใช้กลวิธีการนำเสนอเรื่องอย่างรัดกุม

ปัจจุบันนี้ นักวิชาการด้านวรรณกรรมได้นำเอาหลักทฤษฎีต่าง ๆ ทางจิตวิทยา เข้ามาศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครในวรรณกรรมต่าง ๆ เนื้อเรื่องของวรรณกรรมดีเด่นหลายเรื่อง สะท้อนให้เห็นสาเหตุความขัดแย้งทางจิตของตัวละคร สะท้อนให้เห็นความกดดันทางจิตวิทยา รวมทั้งการที่ตัวละครแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา (กระแส มาลยาภรณ์ และชุดจิตนิทัศน์ 2528: 104)

การศึกษาตัวละครวัยรุ่นนั้น จึงตระหนักถึงความสำคัญของช่วงเวลาของมนุษย์ที่กำลังเจริญเติบโต เรียกว่าวัยรุ่น เพราะเป็นวัยที่มีความสำคัญ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งวัยรุ่นมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากวัยอื่น ๆ

เป็นต้นว่า การแต่งงาน ภาษา บางครั้งเป็นการยากที่บุคคลวัยอื่น ๆ จะเข้าใจพฤติกรรมของวัยรุ่น (จิราภรณ์ อารยะรังษัญญ์ 2531: 70)

1. สาเหตุแห่งพฤติกรรมของตัวละครวัยรุ่น

นวนิยายจะมีกลวิธีการเสนอตัวละครที่น่าสนใจ น่าติดตาม นอกจากมุ่งให้ความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นทั้งเรื่องจริงและจินตนาการเพิ่มเติมอารมณ์ที่ขาดไป นวนิยายก็เป็นเรื่องของชีวิต นวนิยายทุกประเภทมีตัวละครเป็นเครื่องชูโรง (รื่นฤทัย สัจจพันธ์ 2526: 51) ดังนั้น การศึกษาวัยรุ่นมีพฤติกรรมต่าง ๆ นั้น ย่อมต้องมีสาเหตุที่ทำให้ตัวละครมีพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งการแสดงออกของพฤติกรรมทุกชนิดนั้น ผู้แสดงออกมีจุดมุ่งหมายที่จะไปให้ถึง สำหรับพฤติกรรมของวัยรุ่นนั้นหากเป็นพฤติกรรมที่เป็นปกติคือ เป็นพฤติกรรมที่ไม่ขัดกับสังคม และวัยรุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมต่าง ๆ ได้ ย่อมไม่เป็นปัญหา แต่ถ้าเป็นพฤติกรรมที่ผิดปกติคือ พฤติกรรมที่แสดงออกนั้น ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ย่อมทำให้เกิดปัญหา จึงจำเป็นต้องเอาใจใส่ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม 2527: 136) ดังนั้น ในการศึกษาพฤติกรรมของตัวละครวัยรุ่นในนวนิยายของสีฟ้า ตั้งแต่ พ.ศ. 2505 - 2531 นั้น พฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครวัยรุ่น มีสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมแล้วนั้น ตัวละครวัยรุ่นยังทำให้ผู้อ่านได้ทราบความเป็นไปของสังคม ความต้องการ ความสนใจ และปัญหาของวัยรุ่น โดย "สีฟ้า" ได้สะท้อนผ่านตัวละครในนวนิยายได้อย่างน่าสนใจ ควรแก่การศึกษา

1.1 พฤติกรรมก้าวร้าว

ตัวละครวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงออก เช่น แสดงอาการชุนเคื่องโกรธ ทูตตี ทำร้ายผู้อื่น ต่อต้าน ก่อเรื่องทะเลาะวิวาท ถูกเหยียดหยามผู้อื่น ใช้คำไม่สุภาพ ทำลายสิ่งของ เป็นต้น จากนวนิยายของ "สีฟ้า" ตัวละครวัยรุ่นที่แสดงออกทางพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่

- คุณหญิง จากเรื่อง "กิ้งงู" เช่น คุณหญิงจะแสดงอาการเกลียดชัง ทำร้ายท่านยาย และชอบทะเลาะวิวาทกับน้องสาวเสมอ
- อรช่า จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" เช่น อรช่าจะแสดงอาการโกรธไม่พอใจ ชอบโต้แย้งกับมารดาเสมอ

- วันสว่าง จากเรื่อง "ทางโค้ง" วันสว่างจะแสดงอาการก้าวร้าวโดยการทำร้ายผู้อื่น เช่น วันสว่างผลักอาร์ตตีตักหน้า เนื่องจากอิจฉาที่อาร์ตตีแต่งกายสวยงาม และเป็นที่ชื่นชอบของบุคคลทั่วไป ทั้งนี้เพราะวันสว่างขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา
- บุณทริก จากเรื่อง "คอนโดมิเนียม" บุณทริกจะแสดงอาการก้าวร้าวต่อบิดาเสมอ เช่น โต้เถียง แสดงอาการไม่พอใจต่อการกระทำของบิดา
- ต๋า จากเรื่อง "ข้าวอกนา" ต๋าจะแสดงความก้าวร้าวต่อผู้ใหญ่โดยการโต้เถียง แสดงอาการไม่พอใจ ทำลายสิ่งของ และต๋าจะใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ โต้เถียง กับบุคคลที่ทำให้ต๋าโกรธ ไม่พอใจ
- อย่างเดือน จากเรื่อง "ตำหนิในดวงจันทร์" อย่างเดือนจะแสดงความก้าวร้าวต่อบุคคลอื่น หากถูกขัดใจ หรือไม่พอใจ อย่างเดือนแสดงอาการโกรธ โต้เถียง ต่อบุคคลอื่นเสมอ

สาเหตุที่ทำให้ตัวละครวัยรุ่นแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจาก

1.1.1 เกิดจากตัวของวัยรุ่นเอง

ก. สภาพทางร่างกาย

วัยรุ่นที่มีร่างกายไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย จะมีผลต่อเนื่องไปถึงอารมณ์ สติปัญญา สังคม กล่าวคือ จะทำให้วัยรุ่นเกิดอารมณ์แปรปรวน บางครั้งทำให้ไม่สามารถเข้ากับคนอื่นได้ หรือทำให้คนอื่นเกิดความเบื่อกวน ทำให้เกิดอุปสรรคต่าง ๆ เช่น อุปสรรคในการเรียน ดังนั้น จึงเป็นตัวกระตุ้นทำให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม 2527: 137)

ตัวละครที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ทำให้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น จากเรื่อง "ตำหนิในดวงจันทร์" อย่างเดือนมีสุขภาพอ่อนแอ ทำให้มีปัญหาทางการศึกษา หยุดเรียน จึงสอบตกในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 ด้วยเหตุนี้อารมณ์พื้นฐานของอย่างเดือน จึงเป็นอารมณ์ที่แปรปรวนและไม่ได้รับความเอาใจใส่จากผู้ปกครอง และอย่างเดือนเพียงอย่างเดียวเข้าสู่คณะกรรมการเป็นวัยรุ่น ดังนั้น จึงเป็นช่วงวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งทางอารมณ์ สังคม อย่างเดือนจึงต้องการเพื่อน เห็นได้อย่างชัดเจนในกรณีตัวอย่างเดือนรู้สึกผูกพันกับเพื่อนที่ชื่อใจสุขมาก เมื่อต้องแยกกับใจสุข อย่างเดือนจึงรู้สึกหดหู่ บางครั้งจึงได้แสดงออกซึ่งความก้าวร้าว

ข. สภาพส่วนตัว

วัยรุ่นที่ต้องประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น ขาดอาหาร คือได้รับอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกายที่เจริญเติบโต ทำให้เกิดเป็นสิ่งเร้า ทำให้ต้อง

หาทางตอบสนองความต้องการนั้น พฤติกรรมที่แสดงออกคือพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น จากเรื่อง "ทางโค้ง" (สีฟ้า 2512) ยูพยง อาศัยอยู่ในสลัม มีความขาดแคลนทางอาหาร ทำให้เกิดอารมณ์หงุดหงิด และมีพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น หลังจากที่ยูพยงขโมยกระท้อน แล้วได้พบกับ วันสว่าง ทั้งสองจึงคุยกัน "แม่เราชี้เหนียวฉิบ..." (สีฟ้า 2512: 115)

นอกจากนี้ อารมณ์ส่วนตัวของวัยรุ่น ที่มีอารมณ์รักและเกลียดรุนแรง (ว.แนะแนว 2527: 34) จึงทำให้รู้สึกอดทนต่อบุคคลอื่นไม่ค่อยได้ เช่น จากเรื่อง "คอนโดมิเนียม" (สีฟ้า 2527) นุททริกได้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อบิดาหลายครั้ง เธอรักและศรัทธาในมารดามาก ขณะเดียวกันเธอไม่รู้สึกศรัทธาหรือผูกพันกับบิดา เมื่อมารดาสิ้นชีวิต เธอยังเกิดความห่างเหินกับบิดามากขึ้น

จากเรื่อง "กิ้งไม้" (สีฟ้า 2512) ตัวละครวัยรุ่นคือ "คุณฟุ้ง" คุณฟุ้งมีหลักยึดเหนี่ยวอยู่ที่ท่านตาเพียงองค์เดียวเท่านั้น ความรักจึงทุ่มเทไปที่ท่านตา เนื่องจาก คุณฟุ้งมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ปรวนแปร รักมากและเกลียดรุนแรง เช่น ที่คุณฟุ้งเกลียดท่านยายมาก เมื่อท่านยายดูต่ำบ่อย ๆ ทำให้คุณฟุ้งเพิ่มความเกลียดชังในตัวท่านยาย และได้แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อท่านยาย เช่น ตอนที่คุณฟุ้งทะเลาะกับน้องสาว หม่อมยายได้ดูคุณฟุ้ง จึงทำให้คุณฟุ้งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว

"ไอ้ไน้กระกุ่มพี เรียกน้องว่าอีอีกแล้ว"

"มันขำฉ่างผมจนหัวแตก หม่อมยายจะให้ผมกราบมันเรอะ?" (สีฟ้า 2510: 50)

"ลองเขียนผมซี หม่อมยายก็หม่อมยายเถอะผมจะเผาเสียเลย" (สีฟ้า 2510: 51)

การที่คุณฟุ้งมีอารมณ์พื้นฐานที่ปรวนแปร จึงทำให้คุณฟุ้งแสดงออกพฤติกรรมก้าวร้าว

จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" (สีฟ้า 2522) อรชา เด็กวัยรุ่นที่เติบโตในสังคมต่างประเทศ จึงได้เรียนรู้และคุ้นเคยกับสภาพสังคมของต่างประเทศที่คนของเขากล้าคิด กล้ากระทำ จึงทำให้อรชามีนิสัย ความคิด การกระทำที่ต่างไปจากของไทย เมื่ออรชาได้ย้ายตามบิดาที่เป็นทูตกลับประเทศไทย ทำให้อรชามีพฤติกรรมที่เกินเด็กวัยเดียวกัน จากสาเหตุทั้งทางร่างกายและอารมณ์ที่กำลังพัฒนาการ เด็กวัยรุ่นจึงรู้สึกสับสนในตนเอง (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม 2527: 85-86) ดังนั้น บางครั้งเมื่ออรชารู้สึกสับสนในตนเอง จึงมีอารมณ์รุนแรง จึงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เชื่อฟังมารดา เช่น

"หนูรู้ได้ยังไง ? หนูนะยังเด็กอย่าเพิ่งคิดอะไรให้เกินตัวอายุไปนัก ใคร ๆ เขายังว่า หนูอยู่"

ลูกสาวหน้าเขิดเหมือนดังทุกครั้งที่ถูกเตือน

“หนูไม่เห็นแคร์ คุณแม่เลิกพูดเสียทีเถอะค่ะ เรื่องคนโน้นว่าหนูอย่างนั้น คนนี้ว่าหนูอย่างนั้น” (สีฟ้า 2522: 7)

1.1.2 สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

ก. สภาพของครอบครัว

- เด็กขาดความอบอุ่น เนื่องจากสภาพของครอบครัวยุ่งเหยิง (disturbed Family) พ่อแม่ไม่ปรองดองกัน ทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัว (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม 2527: 139) ทำให้วัยรุ่นขาดความอบอุ่น ไม่ทราบว่า จะยึดถือ หรือฟังใคร เช่น จากเรื่อง “ตะวันในดวงใจ” นอกจากพื้นฐานทางอารมณ์ส่วนตัวของออร์ซา ที่ทำให้ออร์ซาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว การขาดความอบอุ่น บิดามารดาไม่มีเวลาให้แก่ ออร์ซา และยังทะเลาะวิวาทกันเสมอ สิ่งเหล่านี้เป็นตัวเร่งทำให้ออร์ซาต้องระเบิดความคับแค้น แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว

หรือจากเรื่อง “ตำหนิในดวงจันทร์” (สีฟ้า 2527) อย่างเดือนไม่เข้าใจว่า ทำไมบิดามารดาจึงทะเลาะวิวาทกันเสมอ บิดามารดาไม่มีเวลาว่างให้กับเธอ เธอจึงไม่ทราบว่า จะปรึกษาหรือสนทนากับใครที่จะเข้าใจในตัวเธอ บางครั้งทั้ง อารมณ์ที่อ่อนไหวและการโต้เถียงกัน จึงทำให้อย่างเดือนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นความบีบคั้น อย่างเดือนจึงรู้สึกว่าเขาและขาดความอบอุ่น

- เด็กขาดความอบอุ่น เนื่องจากครอบครัวแตกแยก (Broken home) พ่อแม่แยกทางกัน เด็กวัยรุ่นไม่สามารถหาที่ยึดเหนี่ยวและที่จะเป็นแบบแผนการดำรงชีวิตได้ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม 2527: 139) จากเรื่อง “กิ่งไผ่” (สีฟ้า 2510) คุณหญิงกำลังเติบโตอยู่ในระยะวัยรุ่น เขาไม่ได้รับการดูแลจากมารดา เพราะมารดามีสามีใหม่ คุณหญิงอยู่ภายใต้การดูแลเอาใจใส่จากท่านตา ซึ่งคุณหญิงรักและเคารพท่านตา มาก คุณหญิงยึดถือท่านตาเป็นแบบอย่างเพียงคนเดียว แต่เมื่อท่านตาสิ้นชีพิตักษัย คุณหญิงก็เหมือนเด็กวัยรุ่นที่ถูกทอดทิ้ง ไม่มีแบบอย่างที่จะเป็นแบบอย่างยึดเหนี่ยวได้อีกต่อไป และคุณหญิงยังได้รับการดูต่ำจากท่านยายที่ลำเอียงรักคุณเฟื่อง น้องสาวคุณหญิงมากกว่า สร้างความกดดันทางอารมณ์แก่คุณหญิงมาก จะพบว่าคุณหญิงเป็นเด็กวัยรุ่นที่ขาดความอบอุ่น และปราศจากคนที่เข้าใจ ดังนั้น คุณหญิงจึงได้ระบายความคับแค้นในใจของตน ด้วยการแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว เช่น ชกครู ผลักท่านยายล้ม หรือเผาวัง ซึ่งอารมณ์เก็บกดของคุณหญิงเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้คุณหญิงมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว และท่านยายเป็นเหมือนตัวเร่ง ทำให้คุณหญิงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวปรากฏเร็วขึ้น เช่น คุณหญิงเคยชู้ว่าจะเผาท่านยาย จะเผาวัง แต่เมื่อถูกท่านยายด่าบ่อยขึ้น คุณหญิงจึงทำจริง ๆ

“ไอ้ลูกกริยา ก่อแต่ความเดือดร้อน ให้เรียนดี ๆ ไม่เรียน อยากจะเป็นไอ้มหาโจร ไอ้ฝูงนี้เอาไว้อย่างนี้เห็นจะไม่ได้” (สีฟ้า 2510: 164)

“คุณฝูงจะทำอะไรครับนั้น ?”

“ข้าจะเผาหม่อมมายาย”

“ข้าเกลียดหม่อมมายาย ข้าจะเผาหม่อมย้าย” (สีฟ้า 2510: 165-166)

จากเรื่อง “คอนโตมิเนียม” (สีฟ้า 2527) เรื่องนี้สีฟ้าได้เห็นถึงความเจริญทางวัตถุของสังคม จากความนิยมในที่อยู่อาศัยที่เรียกว่า “คอนโตมิเนียม” ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่องนี้เป็น บุนทรวิกร อยู่ในครอบครัวชนชั้นกลาง ที่บิดามารดาซื้อคอนโตมิเนียม และการใช้เงินที่ฟุ่มเฟือยทำให้บิดามารดาทำงานอย่างหนัก โดยเฉพาะมารดาที่ต้องการเงินมาผ่อนคอนโตมิเนียม ทำให้บิดามารดาไม่มีเวลาให้บุตร นอกจากนี้ บิดามารดา ยังทะเลาะวิวาทกันเสมอ ทำให้เด็กวัยรุ่นที่กำลังเจริญเติบโตและหาแบบแผนให้กับการดำเนินชีวิต รู้สึกรักและศรัทธาในมารดา แต่จะห่างเหินและแสดงความก้าวร้าวต่อบิดาเสมอ

- การเข้มงวดของพ่อแม่ ทำให้วัยรุ่นขาดความเชื่อมั่น เก็บกด (ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม 2527: 139) เช่น “ไอ้มาดา” (สีฟ้า 2514). “สีฟ้า” ได้ให้บทบาทของตัวละครวัยรุ่นในเรื่องนี้เป็นวัยรุ่นที่ถูกบังคับจากมารดา ให้กระทำสิ่งต่าง ๆ ที่มารดาเห็นว่าเหมาะสม เป็นลักษณะการเลี้ยงดูอัตโนมัติโดย (ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม 2527: 404) จึงทำให้เด็กไม่ได้รับอิสระ ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่บิดามารดา กำหนด และถูกควบคุมไม่ให้กระทำตามต้องการ จากเรื่อง “ไอ้มาดา” มาดาบังคับบุตรชายให้แต่งกายให้เรียบร้อย ให้ขยันเรียน ฝึกฝนกิจกรรมทุกอย่าง แต่มีนา ซึ่งอยู่ในระยะวัยรุ่นตอนต้นมีความรู้สึกกดดันและถูกบังคับ หากอยู่ต่อหน้ามารดา มีนาจะเรียบร้อย แต่หากไม่มีมารดา มีนาจะทำทุกอย่างในทางตรงข้าม เช่น หน้าที่หิวเรียบก็จะยุ่งเหยิง

“อย่าทำตัวเหลวไหล แม่ไม่เหมือนแม่คนอื่นดอกนะ แม่คนอื่นเขาอาจจะปั้นลูกให้ได้ อย่างใจไม่ได้ แต่แม่จะต้องปั้นให้ได้” (สีฟ้า 2514: 18)

“ไอ้พวกที่ไว้ผมยาว ๆ ใส่สายสร้อยเพี้ยวติดสีตีเป่าก้อง ๆ แก๊ง ๆ นะ ส่วนมากเป็นพวกหัวทิ่มทางหนังสือ แม่ไม่ต้องการให้แกเป็นอย่างนั้น” (สีฟ้า 2514: 19)

“สิ่งที่มาดาไม่เคยเห็นและไม่มีวันจะได้เห็น หลังจากประตูห้องของลูกชายปิดลงแล้วก็คือลักษณะของมีนาเปลี่ยนไปโดยกระทันหัน เหมือนหน้ามือกับหลังมือ”

“พอลงกลอนประตูแล้ว...มีนาก็ขี้ผมบนศีรษะของเขาจนเป็นกระเซิง” (สีฟ้า 2514: 19-20)

นอกจากนี้ ความผิดหวังในตัวบิดาที่ไม่ได้มีลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นทำให้มีนาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อบิดา เช่น

"คุณพ่อกลับมาคราวนี้ คงตั้งตัวไม่ติดแน่ ๆ สมนี้หน้า" (สีฟ้า 2514: 253)

"สงสารทำไม ? เป็นพ่อแท้ ๆ อะไร ๆ ก็ถามแม่ของแกทั้งนั้น ไม่เห็นช่วยอะไรลูกได้สักอย่างเดียว เช่ อ เช่ อ" (สีฟ้า 2514: 254)

- ครอบครัวที่ไม่ยอมรับเด็กเป็นลูก จะพบในกรณีที่พ่อแม่ยังไม่พร้อมที่จะมีลูก วัยรุ่นจะแสดงออกในลักษณะซึม เงา ว่าเหว ไม่เป็นมิตรกับใคร ดีอ (สุชา จันทน์เอม 2527: 75-76) เช่น "ข้าวอกนา" (สีฟ้า 2516) ดำหรือดลิน เกิดมาจากความไม่พร้อมของบิดาที่เป็นนิโกราหารอเมริกัน และมารดาเป็นเมียเช่า ดำได้รับการเลี้ยงดูจากป้าหมอนและคุณจรรยาศรี แต่ทั้งสองก็ไม่ได้ให้ความรักความอบอุ่นให้แก่ แต่เพิ่มปมด้อยให้เกิดมากขึ้นในตัวดำ หลายครั้งที่ดำแสดงพฤติกรรมปรากฏให้เห็น สิ่งเร้าที่อยู่รอบตัวดำทั้งป้าหมอนที่ดูดำและย้าถึงสีผิว แห่งกำเนิดของดำ และบุคคลรอบตัว เป็นสิ่งมากกระตุ้นให้ดำมีพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น นุดจาไม่สุภาพ การที่คุณนายจรรยาศรีนำดำไปเลี้ยง เพื่อให้เป็นของเล่นของลูก ให้มีฐานะเสมอคนใช้ เป็นการสร้างความกดดันและย้าถึงปมด้อยในตัวของดำ ทำให้ดำรู้สึกว้าเหว เช่น

"ดำก็พอจะรู้ได้ในทันทีที่ได้ยินคุณนายเขานุดกับผู้หญิงคนนั้น รู้ว่าดำจะต้องตกอยู่ในสภาพใด... ความอ้างว้าง โดดเดี่ยว ซึ่งสะสมขึ้นมาจากปมด้อยหลายอย่างหลายประการ" (สีฟ้า 2519: 97)

1.2 พฤติกรรมทางบุคลิกภาพผิดปกติ

วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมทางบุคลิกภาพผิดปกติ จะแสดงพฤติกรรมสับสน ไม่พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ แสดงออกถึงการอิจฉาริษยา

จากแนวนวนิยายของสีฟ้า ตัวละครวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมทางบุคลิกภาพผิดปกติ ได้แก่

- อริน จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" อรินรู้สึกสับสนใจตนเอง ไม่เข้าใจตนเองว่าตนต้องการสิ่งใด และทำไมถึงได้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ปรากฏ

- เมธาวิ จากเรื่อง "ไอ้มาดา" เมธาวิมีลักษณะอาการทางโรคประสาทมีอาการหวาดผวา ตกใจง่าย

สาเหตุที่ทำให้ตัวละครวัยรุ่นแสดงพฤติกรรมทางบุคลิกภาพผิดปกติ เกิดจาก

1.2.1 เกิดจากตัวเด็กวัยรุ่นเอง

วัยรุ่นซึ่งกำลังเจริญเติบโต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่แตกต่างจากวัยอื่น ๆ ความสับสนทางอารมณ์ ความไม่แน่ใจตนเอง จึงเป็นสาเหตุทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมสับสน อัจฉาริษา เช่น จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" อรินเป็นเด็กวัยรุ่นในระยะต้นที่ไม่แน่ใจในตนเอง ไม่เข้าใจถึงความปรารถนาของตนเอง เช่น หนีโรงเรียน อรินไม่เข้าใจว่า ทำไมตนเองต้องหนีโรงเรียนตามเพื่อน นอกจากนี้ อรินยังมีนิสัยอัจฉาริษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อรินไม่เข้าใจในตัวเอง แต่อรินรู้สึกรักและเข้าใจมารดา แต่การที่มารดาเลี้ยงดูอบรมอรินอย่างตามใจ ไม่คำนึงว่า อรินจะประพฤติดันผิด เลว อย่างไร จึงเป็นความเคยชินที่ทำให้ อรินเป็นเด็กวัยรุ่นที่มีความสับสนในตนเอง

1.2.2 สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

สภาพของครอบครัวที่ยุ่งเหยิง (Disturbed Family) พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน จากเรื่อง "ไอ้มาดา" มารดาของเมธาวิได้บังคับเมธาวิในทุก ๆ ด้าน ทำให้เธอขาดความอิสระ เกิดความกดดันทางจิตใจ ทำให้เมธาวิมีพฤติกรรมที่หวาดผวา ตกใจง่าย เช่น

"สีหน้าของผู้เป็นพี่สาว... ออกจะหวาดวิตกอยู่ ทำให้ผู้เป็นน้องชายเหลื่อมมองอย่างสงสาร... เมธาวิจึงมีลักษณะเหมือนคนเป็นโรคประสาทคือ หวาดผวา และตกใจง่าย" (สีฟ้า 2514: 16-17)

อารมณ์ที่กดดันของเมธาวิ เป็นสิ่งเร้าที่สำคัญที่ทำให้เมธาวิมีพฤติกรรม บุคลิกภาพบกพร่อง และมารดาซึ่งดุร้ายและบังคับตลอดเวลา เป็นตัวเร่งที่สำคัญที่ทำให้เมธาวิมีอาการเป็นโรคประสาทในที่สุด

1.3 พฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์

วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ เช่น พฤติกรรมการขโมย พูดยุติไม่จริง สำหรับตัวละครวัยรุ่นในนวนิยายของ "สีฟ้า" ที่แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ ได้แก่

- ยุพยง จากเรื่อง "ทางโค้ง" ยุพยงเป็นวัยรุ่นที่มีฐานะทางบ้านยากจน ยุพยงเป็นคนมีนิสัยอัจฉาริษา อยากได้สิ่งของต่าง ๆ และได้แสดงออกถึงการขโมยของปรากฏออกมา

สาเหตุของพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ เกิดจาก

1.3.1 เกิดจากตัวเด็กวัยรุ่นเอง

ยูพยงมีฐานะยากจน ขาดแคลนอาหาร เมื่อพบเห็นอาหารก็เกิดความต้องการที่จะบริโภค อาหารจึงเป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้ยูพยงมีพฤติกรรมการชโมย เพื่อตอบสนองความต้องการสิ่งนั้น

1.3.2 สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

ครอบครัวที่ยากจนของยูพยง ทำให้บางครั้งยูพยงเกิดความอิจฉาริษยา ต้องการให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองปรารถนา นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมที่ยูพยงอยู่อาศัยคือสลัม ก็เป็นสาเหตุสำคัญในการมีส่วนร่วมชักนำทำให้ยูพยงมีพฤติกรรมการชโมย

นอกจากนี้ ยูพยงยังขาดความอบอุ่น บิตามารดาไม่มีเวลาอบรมชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง และการที่มารดาอายุยูพยงเสมอ เช่น ดำว่ายูพยงไม่รู้จักทำอะไร เอาแต่เล่นไปวัน ๆ ซึ่งคำพูดของมารดาก่อให้เกิดความกดดันในตัวยูพยง และเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้ยูพยงมีพฤติกรรมการชโมย เช่น ยูพยงชโมยผลไม้ที่มารดาเตรียมไว้ขาย "แม่เราชี้เหนียวฉิบ... มีตั้งเท่าไรก็เอาไปให้พ่อกินเหล้าหมด ต้องชโมยให้เด็ด" (สีฟ้า 2512: 115)

1.4 พฤติกรรมเกเร

วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเกเร จะแสดงออกอาการไม่พอใจ ต้องการเอาชนะ แกล้งผู้อื่น ตัวละครวัยรุ่นในนวนิยายของ "สีฟ้า" ที่มีพฤติกรรมเกเร ได้แก่

- วันสว่าง จากเรื่อง "ทางโค้ง" วันสว่างแสดงอาการพาลเกเร เช่น การแกล้งสุนัข แกล้งอาร์ตี

- คุณพึ้ง จากเรื่อง "กิ่งไม้" คุณพึ้งแสดงออกถึงอาการพาลเกเร เช่น แกล้งโยนจุลจิตลงแม่น้ำ ทั้ง ๆ ที่จุลจิตว่ายน้ำไม่เป็น

วัยรุ่นที่แสดงพฤติกรรมเกเร จะมีสาเหตุจาก

1.4.1 เกิดจากตัวเด็กวัยรุ่นเอง

วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเกเร บางครั้งเกิดจากต้องการตอบสนองความต้องการของตนเอง เป็นอารมณ์ที่อ่อนไหว ปรวนแปร เช่น "ทางโค้ง" (สีฟ้า 2512) วันสว่างมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ปรวนแปร ดังนั้น การกระทำของเขาที่แสดงถึงความมีพฤติกรรมเกเรก็เพื่อระบายความอัดอั้น และความเก็บกดภายใน เป็นลักษณะของวัยรุ่นที่กระทำตามใจตนเอง เพราะขาดความมั่นคงทางอารมณ์ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพธาราม 2527: 404) เช่น ขณะที่วันสว่าง เดินกลับบ้านและเดินผ่านหมา วันสว่างได้เตะหมา วูบแรกนั้นวันสว่างรู้สึกผิด แต่

ด้วยอารมณ์ที่ปรวนแปร เขาก็คิดอย่างตื้อรั้นว่าหมาไม่ใช่พ่อเขา นอกจากนี้ วันสว่างยังมีพฤติกรรมในทางก้าวร้าว เช่น ได้ทำร้ายสตรีสาว 2 คน ที่เดินผ่านวันสว่าง เนื่องจาก ไม่พอใจที่คนทั้งสองชมว่าวันสว่างมีหน้าตาที่สวย นอกจากนั้น การที่วันสว่างได้ผลึกอารมณ์ติดน้ำ เป็นลักษณะของวัยรุ่นที่ตามใจตนเอง ซึ่งวันสว่างย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น ดังนั้น จึงกระทำการไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และเป็นการขาดความมั่นคงทางอารมณ์เมื่อเกิดความอิจฉา ซึ่งเป็นสิ่งเร้ามากระตุ้นอารมณ์ทำให้วันสว่างขาดความยับยั้งคิด จึงทำพฤติกรรมพาลเกร่อต่ออารตี เพียงแค่เห็นว่าอารตีเป็นที่รักของบุคคลอื่น ๆ และเห็นอารตีแต่งกายในชุดที่สวยงาม วันสว่างจึงต้องการแก้มองอารตีเท่านั้น

1.4.2 สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

ครอบครัวของวันสว่าง ไม่ได้ทำให้วันสว่างรู้สึกผูกพันหรือรักศรัทธา แม้ว่าป้าวดีจะรักและตามใจเขามากก็ตาม การที่ป้าวดีรักและตามใจวันสว่างมากเกินไป กลับทำให้เกิดผลเสียแก่วันสว่างคือ ทำให้วันสว่างทำสิ่งใดโดยขาดความยับยั้งคิด ทั้งการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเกร่ การหนีโรงเรียน วันสว่างมีลักษณะของเด็กวัยรุ่นที่ขาดความอบอุ่น เพราะไม่ได้รับความรักจากบิดา และยังถูกบิดาว่ากล่าวอย่างรุนแรงเสมอ เช่น บิดามักตำหนิวันสว่างว่า "ไอ้หน้าตัวเมีย" เป็นต้น ความผิดหวังและไม่เข้าใจกัน ทำให้วันสว่างซึ่งมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ปรวนแปร อ่อนไหว ได้ประชดประชันและเตลิดทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม เช่น รังแกหมา รังแกคน หนีโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการตอบสนองทางอารมณ์ให้แก่วันสว่าง

นอกจากนี้ โรงเรียนที่วันสว่างศึกษานั้น ก็อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมคือ ตั้งอยู่ใกล้สลัม ทำให้วันสว่างได้พบกับยุพยง เด็กวัยรุ่นที่กระด้างหยาบ และเพื่อนที่วันสว่างคบก็ได้ชักนำให้วันสว่างมีพฤติกรรมเกร่และหนีโรงเรียน

เพื่อน เป็นบุคคลที่วัยรุ่นให้ความสัมพันธ์และผูกพัน บางครั้งจะพบว่า เด็กวัยรุ่นจะให้ความสำคัญของเพื่อนมากกว่าบุคคลในครอบครัว เพราะเขาคิดว่าเพื่อนจะสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ เช่นเดียวกับตัวละครวัยรุ่นอย่างวันสว่างก็รู้สึกผูกพันและให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก ทั้งยุพยง ศักดิ์สง่า ซึ่งบุคคลเหล่านี้ได้ชักนำให้วันสว่างมีพฤติกรรมในทางเสื่อมเสียในที่สุด

สื่อมวลชน เช่น ภาพยนตร์ เพลง ก็เป็นสิ่งยั่วยุและชักนำไปในทางที่ไม่เหมาะสม เห็นได้จากการที่วันสว่างหนีโรงเรียนไปฟังเพลงตามไนท์คลับ

โรงเรียน การที่ครูต้องดูแลลูกศิษย์จำนวนมาก จึงทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่ ดังนั้นตัวละครวัยรุ่นเช่นวันสว่าง จากนวนิยายเรื่องทางโค้งของสีฟ้า จึงมี

พฤติกรรมในทางพาลเกร หนีโรงเรียน ด้วยสาเหตุทั้งจากตนเองและสภาพแวดล้อม

1.5 พฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม

สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่อต้านสังคม ซึ่งวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงกำลังเจริญเติบโตทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญานั้น หากวัยรุ่นได้รับการศึกษา ชี้นำ จากผู้ปกครอง และตัววัยรุ่นเองสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีแล้ว พฤติกรรมที่ต่อต้านสังคมก็จะไม่เกิดขึ้นในทางตรงข้าม หากวัยรุ่นขาดความเอาใจใส่จากผู้ปกครองและผู้ปกครองก็ไม่เข้าใจในตัววัยรุ่นก็จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมดังกล่าวได้ เช่น พฤติกรรมอวดดี พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎ พฤติกรรมที่แสดงออกโดยไม่รู้จักรากสาเหตุ

ตัวละครวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม ได้แก่

- ด้า จากเรื่อง "ข้าวอกนา" ด้าชอบมั่วสุมกับเพื่อนเสพยาเสพติด
- มีนา จากเรื่อง "ไอ้มาตา" มีนาชอบมั่วสุมกับเพื่อน

วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม สาเหตุเกิดจาก

1.5.1 เกิดจากตัววัยรุ่นเอง

ตัวละครวัยรุ่นที่มีลักษณะของการต่อต้านสังคม ที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ "ข้าวอกนา" ด้าหรือดลิน อารมณ์ในช่วงวัยรุ่นของด้าเป็นอารมณ์ที่รุนแรง บางครั้งแสดงพฤติกรรมโดยขาดความยั้งคิด ทั้งนี้ที่ด้าทำพฤติกรรมดังกล่าวก็เพื่อตอบสนองความรู้สึกและอารมณ์ส่วนตัวของตัวเอง เช่น ด้าได้มั่วสุมกับวัยรุ่นลูกครึ่ง และติดกัญชา ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นปัญหาสังคม ที่ด้ากระทำลงไปก็เพราะถูกชักนำและเพื่อประชดประชันชีวิตของตัวเอง เพราะด้าคิดว่าด้าไม่เป็นที่ต้องการของใคร แต่หากด้ามั่วสุม ด้าก็จะเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ซึ่งความต้องการให้ เป็นที่ยอมรับนี้เป็นลักษณะของบุคคลในวัยรุ่นที่ต้องการให้คนอื่นเห็นความสำคัญ นอกจากนี้ ด้ายังขาดความเคารพยำเกรงผู้ใหญ่ พฤติกรรมของด้าคือพฤติกรรมอวดดี ที่เป็นดังนี้ เพราะด้าคิดว่าด้าต้องพึ่งตนเอง ไม่มีใครเห็นความสำคัญของด้า ด้าจึงกล้าที่จะโต้เถียงกับทุกคนที่ด้าคิดว่ามากล้ากรายด้า

มีนา เด็กวัยรุ่น จากเรื่อง ไอ้มาตา ที่มีพฤติกรรมฝ่าฝืน ชัดขึ้น และทำตามใจตนเอง ที่เป็นเช่นนั้น มีนามีความต้องการที่จะประพฤติไปในแนวทางที่ตนชอบ เช่น เล่นดนตรี เรียนศิลปะ ดังนั้น ลักษณะการแต่งกายภายนอกบ้านของมีนาจะแตกต่างจากขณะอยู่ในบ้าน เหตุที่ทำให้มีนามีพฤติกรรมดังกล่าวก็เพราะความรู้สึกที่ต้องการตอบสนองความปรารถนาของตนเอง นอกจากนี้ มีนาทำพฤติกรรมดังกล่าวก็เพื่อต้องการเข้ากับกลุ่มเพื่อน ซึ่งเพื่อนมี

ความสำคัญมากต่อเด็กวัยรุ่น

1.5.2 สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

สภาพของครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น จากเรื่อง "ข้าวอกนา" ดำเป็นเด็กที่เกิดมาโดยความไม่ตั้งใจ เป็นผลผลิตทางการมารณระหว่างนายทหารนิโกรกับเมียชาชาวไทย ดำได้รับการเลี้ยงดูจากป้าหมอน แต่การที่ป้าหมอนไม่มีความรู้และมักดูต่ำว่ากล่าวดำเสมอ ทั้งในเรื่องที่ดำไม่เป็นที่ต้องการของบิดามารดา และบุคคลอื่น เป็นการตอกย้ำปมด้อยของดำ และเป็นสิ่งเร้าที่สำคัญที่ทำให้ดำมีพฤติกรรมอวดดี จากการที่ดำจะได้เถียงกับป้าหมอนอย่างดุเดือด ขาดความเคารพผู้ใหญ่ บางครั้งดำก็รู้สึกหัวเหว่ เหงา ไม่เป็นมิตรกับใคร ดื้อ และเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านความรัก ดำจึงมีพฤติกรรมติดยาเสพติด

จากเรื่อง "โถมาตา" ตัวละครวัยรุ่นอย่าง "มีนา" เป็นวัยรุ่นที่ขาดความอบอุ่น อยู่ในครอบครัวที่แตกแยก (Broken home) พ่อแม่ไม่เข้าใจกัน และแยกทางกัน มีนาจึงขาดผู้ที่จะยึดเป็นแบบแผน เนื่องจาก มีนาคิดว่าบิดาไม่ได้มีลักษณะของผู้นำที่ดีเลย ดังนั้น ความรู้สึกดังกล่าวเป็นสิ่งเร้าทำให้มีนามีพฤติกรรมทำตามใจตนเอง

นอกจากนี้ สภาพแวดล้อม ทั้งเพื่อน ที่อยู่อาศัย ก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ดำ ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ข้าวอกนา" มีพฤติกรรมอวดดี ติดยาเสพติด เพราะบุคคลเหล่านี้มักจะล้อเลียนถึงสีผิว และมีแม่เป็นเมียเช่า เพื่อนก็ชักนำให้ดำต้องมั่วสุมกับอบายมุข

1.6 พฤติกรรมที่แสดงออกทางศาสนา สาเหตุ

1.6.1 เกิดจากตัวเด็กวัยรุ่นเอง

จากเรื่อง "คนบาป" ธิดาเทพมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในพระ-เป็นเจ้ามาก เธอจึงหมั่นทำแต่ความดี โดยมีจุดประสงค์เพื่อบวชชี

1.6.2 สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

บิดา เป็นบุคคลที่ธิดาเทพ ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "คนบาป" รักและศรัทธามาก เป็นผู้ชักจูงให้ธิดาเทพศึกษาและสนใจในศาสนาคริสต์

1.7 พฤติกรรมการเลียนแบบผู้ใหญ่

สาเหตุเกิดจากตัวเด็กวัยรุ่นเอง

ตัวละครวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมการเลียนแบบผู้ใหญ่ ที่เห็นได้ชัดเจนคือ อรชา

จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" และบุคทริก จากเรื่อง "คอนโตมิเนียม" และยุพยงจากเรื่อง "ทางโค้ง"

อรชา เติบโตจากสังคมต่างประเทศ ความคิดและการกระทำจึงล้ำหน้ากว่า เด็กวัยรุ่นรุ่นราวคราวเดียวกัน เช่น อรชาจะพูดจาอย่างเชื่อมั่น การแสดงความคิดอย่างผู้ใหญ่ จนกระทั่งบุคคลที่ใกล้ชิดบอกว่าทำตัวเหมือนคนอายุสามสิบปี

บุคทริก เป็นตัวละครวัยรุ่นที่มีอารมณ์อ่อนไหว เธอเคารนและศรัทธาในตัว อาจารย์กรเจียมมาก แสดงอาการเลียนแบบจากอาจารย์กรเจียม ทำตัวเป็นผู้ใหญ่

ยุพยง ชอบแต่งกายเป็นผู้ใหญ่เกินตัว แต่งกายเลียนแบบผู้ใหญ่

1.8 พฤติกรรมทางเพศ

1.8.1 สาเหตุเกิดจากตัววัยรุ่นเอง

ตัวละครที่มีพฤติกรรมที่เด่นชัดในเรื่องเพศคือ อีสา จากเรื่อง "อีสา" อีสาเติบโตในวังท่านชาย อีสาเริ่มรู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของตนเอง เมื่อเริ่มรู้สึกร่างกายขยายใหญ่ขึ้น อีสาเริ่มสนใจในร่างกายเป็นพิเศษ เช่น ชอบในความงามของตนเอง โดยเฉพาะจะรู้สึกพึงพอใจมากหากใครชื่นชมในความงามของอีสา นอกจากนี้ อีสาแสดงท่าทีสนใจเพศตรงข้ามคือท่านชาย เพราะอีสารักและศรัทธาในตัวท่านชายมาก อีสา มีความสัมพันธ์ทางเพศตั้งแต่เริ่มย่างเข้าวัยรุ่นตอนต้น การที่อีสาได้มีพฤติกรรมทางเพศเร็วนี้เอง จึงทำให้อีสามีความสัมพันธ์ผู้ชายอื่น ๆ อีกหลายคน เพื่อตอบสนองความรู้สึกทางเพศที่เกิดขึ้นกับตัวอีสา

จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" อรชา ตัวละครวัยรุ่นที่ชื่นชมและสนใจต่อชายหนุ่มที่ชื่อ "เอิกเกริก" มาก แต่เมื่อเอิกเกริกปฏิเสธที่จะมีความสัมพันธ์กับอรชา ทำให้อรชารู้สึกผิดหวังมาก นอกจากนี้สิ่งที่ผลักดันทำให้อรชามีพฤติกรรมทางเพศ จนกระทั่งมีปัญหาการทำแท้งคือ ตัวของอรชาเองที่ประพฤติดนเป็นผู้ใหญ่เกินตัว จนกระทั่งบุคคลอื่นมักกล่าวว่า "แก่แดด"

1.8.2 สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

เด็กที่ขาดความอบอุ่น มักจะประชดประชันบุคคลที่ใกล้ชิดด้วยการกระทำต่าง ๆ อรชา จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" ประชดบิดามารดา ด้วยการหนีออกจากบ้านและมีพฤติกรรมทางเพศ จนกระทั่งต้องทำแท้ง หรือธิดาเทพ ตัวละครวัยรุ่น จากเรื่อง "คนบาป" ที่มีปัญหาทางเพศ เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และถูกหลอกลวงจากบุคคลที่ใกล้ชิด

จนกระทั่งทำให้ธิดาเทพ ตัวละครวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมที่ตีมากต้องพลาดพลั้ง เพราะเขื่อนคนและทำให้เกิดปัญหาการทำแท้ง

1.9 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเคารพยำเกรงผู้ใหญ่

1.9.1 สาเหตุเกิดจากตัววัยรุ่นเอง

วิรงรอง ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "หลง" เต็มโตในสภาพแวดล้อมที่ดี ได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่จากท่านปู่และอาหน่อย ทั้งสองได้อบรมสั่งสอนในสิ่งที่ดีแก่วิรงรอง จึงทำให้วิรงรองเติบโตเป็นวัยรุ่นที่มีความมั่นใจในตนเอง เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ เช่น แม้ว่าบิดามารดาจะแสดงความลำเอียงโดยให้ความรักต่อพี่น้องคนอื่นมากกว่า แต่ด้วยพัฒนาการทางอารมณ์ในช่วงเด็กสืบทอดถึงวัยรุ่นที่ได้รับความรักและการสั่งสอนจากท่านปู่และอาหน่อย จึงทำให้วิรงรองมีความมั่นคงทางอารมณ์ รู้จักใช้สติปัญญาในการคิด เข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ดี เธอจึงแสดงความเคารพยำเกรงต่อบิดามารดาเสมอ

1.10 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตั้งใจศึกษา

1.10.1 สาเหตุเกิดจากตัววัยรุ่นเอง

อรชา ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอด เช่น อรชาได้ตัดเดือนอธิษฐาน นุ่งชายให้ไปเรียนหนังสือ

"แต่ความรู้ในโรงเรียนเป็นพื้นฐานเยอะ เหมือนกับแม่เหล็กไม่มีไม่มีพื้นฐานเอาไว้มาก่อน ก็เหมือนไม่มีแม่เหล็กดึงดูดเหล็กอื่น ๆ เรียนในโรงเรียนยังชี้เกี้ยวจะไปเรียนรู้อาเองได้ยังไง ก็อจะยิ่งชี้เกี้ยวใหญ่เท่านั้นเอง" (สีฟ้า 2522 : 143)

ทาน หรือ ปาฏิหาริย์ จากเรื่อง "ตะวันไม่เคยเลยลับ" เป็นตัวละครวัยรุ่นที่ขยันเล่าเรียนหนังสือตั้งแต่เด็กจนกระทั่งย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น และกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ตลอดมา

1.10.2 สาเหตุเกิดจากสิ่งแวดล้อม

อรชา จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" เต็มโตในสังคมต่างชาติดที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีสูงมาก ทำให้อรชาได้ทราบและเข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษานอกจากนี้บุคคลที่อยู่รอบ ๆ ตัวเธอก็คอยสั่งสอนอบรมให้อรชาดังใจเล่าเรียนหนังสือ เช่น - เอ็กเกริก ชายหนุ่มที่อรชาหลงใหล ได้ตัดเดือนและชี้แนะให้อรชาประพฤติตนในทางที่ดี ให้ตั้งใจ

เรียนหนังสือ

ห่านหรือปาฏิหาริย์ จากเรื่อง "ตะวันไม่เคยเลยลับ" ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อวันที่ยุ่มเหี้ยมกำลังกาย กำลังใจให้กับงาน ห่านได้เข้าใจถึงความปรารถนาดีของพ่อวัน ที่คอยสั่งสอนและชี้แนะให้ห่านได้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา จนกระทั่งห่านประสบความสำเร็จในการศึกษา และนำวิชาความรู้มาใช้ และประสบความสำเร็จในอาชีพ

เอ็ด ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ทางโค้ง" ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนตลอดมา ด้วยความตั้งใจว่าจะต้องประกอบอาชีพตำรวจ เพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นซึ่งบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดของเอ็ดก็คืออายุช นายตำรวจที่เก่งและดี เขาเป็นแบบอย่างที่ดีที่เอ็ดยึดเป็นแบบแผน และเอ็ดก็ประสบความสำเร็จตามสิ่งที่เขาปรารถนา

1.11 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง

1.11.1 สาเหตุเกิดจากตัววัยรุ่นเอง

วันสว่าง ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ทางโค้ง" เติบโตจากการเลี้ยงดูของป้าวดี แม้ว่าวันสว่างจะเติบโตอย่างสับสนในตนเอง ไม่เข้าใจตนเอง ไม่เข้าใจคนรอบข้าง และประสบกับปัญหาต่าง ๆ แต่วันสว่างก็ได้พยายามปรับปรุงและปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม จากที่เคยประพฤติไม่เหมาะสม แต่ด้วยเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเอง วันสว่างจึงยอมไปศึกษาเล่าเรียนต่อ เพื่ออนาคตของวันสว่างเอง

1.11.2 สาเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อม

จากเรื่อง "ทางโค้ง" บุคคลที่อยู่รอบข้างวันสว่างคือ อายุช แสงอุษา และเอ็ด บุคคลเหล่านี้เป็นตัวอย่งที่ดีที่วันสว่างให้ความนับถือและเชื่อฟัง ได้อบรมสั่งสอนและชี้แนะแนวทางที่ดีให้กับวันสว่าง จนกระทั่งวันสว่างยอมรับความจริงและรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น

2. ลักษณะการแสดงออกของวัยรุ่น

2.1 พฤติกรรมก้าวร้าว ตัวละครวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะมีการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้การแสดงออกดังกล่าวจะมีหลายประการ

ก. วันสว่าง ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ทางโค้ง" จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวดังนี้

- มีอารมณ์ขุ่นเคือง โกรธ หน้าบึ้ง และแสดงความไม่พอใจบ่อย เช่น วันสว่างจะแสดงซึ่งความโกรธมาก หากใครทักหรือพูดถึงหน้าตาที่ดีของวันสว่าง นอกจากนี้ วันสว่างยังรู้สึกรำคาญ และไม่พอใจป้าวดีเสมอ เพราะเขาคิดว่าป้าวดีอ่อนแอ และตามใจเขาเกินไป

- รังแกคนอื่น วันสว่างชอบแกล้งอารตี เพราะอิจฉาที่อารตีมีแต่คนรัก
- พุดจาอวดดี วันสว่างมักแสดงความอวดดีกับบิดาเสมอ

ข. อย่างเดือน ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ดำหนิในดวงจันทร์" จะแสดงออก ดังนี้

- โกรธ หน้าบึ้ง อย่างเดือนได้รับการตามใจเกินไปจึงเกิดความรู้สึกไม่พอใจ หากถูกขัดขวางความปรารถนา

- ชอบเอาชนะ
- อวดดี

ค. คุณพุ่ม ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "กิ่งไม้" แสดงออกดังนี้

- อารมณ์ขุ่นเคือง โกรธ หน้าบึ้ง และแสดงความไม่พอใจบ่อย คุณพุ่มถูกละเลยเอาใจใส่จากหม่อมยายหลังจากที่ท่านดาบลื่นชีพตักษัย และท่านยายลำเอียงให้ความรักแก่หลานไม่เท่ากัน จึงทำให้คุณพุ่มแสดงอารมณ์โกรธ ขุ่นเคือง และมีพฤติกรรมก้าวร้าว

- รังแกคนอื่น เช่น โยนสุจริตลงแม่น้ำ ทั้ง ๆ ที่ได้คนนั้นว่าอย่าไม่

เป็น

- ทะเลาะวิวาท คุณพุ่มจะทะเลาะกับคุณเฟื่องเสมอ
- ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ
- อาฆาตพยาบาท คุณพุ่มอาฆาตพยาบาทท่านยาย ซึ่งคุณพุ่มได้ผลักท่านยายล้ม และเผาวังซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของท่านยาย

ง. ยุพยง ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ทางโค้ง" แสดงออกดังนี้

- อวดดี จากพื้นฐานทางอารมณ์ที่รุนแรงและขาดการอบรม - ทำให้ยุพยง เป็นเด็กวัยรุ่นที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยการอวดดี โต้เถียงผู้ใหญ่

- ขโมย
- ไม่ชอบครู

จ. อรชา ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" แสดงออกดังนี้

- อารมณ์ขุ่นเคือง

- อวดดี

2.2 พฤติกรรมทางบุคลิกภาพผิดปกติ

ก. อริน ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" แสดงออกดังนี้

- ไม่พอใจในตนเองและสิ่งที่ตนเองมีอยู่
- อิจฉาริษยา
- โกรธ กระแทกกระทั้น
- ก้าวร้าว อวดดี
- ให้ความสนใจและเอาใจใส่สิ่งต่าง ๆ น้อยมาก
- หนีโรงเรียน

ข. เมธาวิ ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ไอ้มาดา" แสดงออกดังนี้

- ไม่มีอารมณ์ขัน ไม่มีอารมณ์สนุก
- เข้ากับบุคคลอื่นไม่ได้
- ตกใจง่าย

2.3 พฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์

ก. ยุพยง ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ทางโค้ง" แสดงออกดังนี้

- ชอบขโมย
- พุดปด
- ไม่มีความรับผิดชอบ
- ไม่ตรงต่อเวลา
- ชอบแก้งคนอื่น

ข. ศักดิ์สง่า ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ทางโค้ง" แสดงออกดังนี้

- ขโมย
- พุดปด
- ไม่มีความรับผิดชอบ
- ไม่มีความไว้ใจผู้อื่น
- ทุจริต

- ค. ฤทัย ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ข้าวอกนา" แสดงออกดังนี้
- ข โมย
 - พุดปด
 - ไม่มีความรับผิดชอบ
 - ทุจริต
- ง. ดำหรือตลิน ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ข้าวอกนา" แสดงออกดังนี้
- พุดปด
 - ชอบสร้างสถานการณ์

2.4 พฤติกรรมพาลเกร ไม่เชื่อสัตย์

- ก. วันสว่าง ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ทางโค้ง" แสดงออกดังนี้
- รังแกผู้อื่น
 - รังแกและทรมาณสัตว์
 - มีความอดทนน้อย
 - อิจฉาริษยา
 - อารมณ์รุนแรง
- ข. ศักดิ์สิง่า ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ทางโค้ง" แสดงออกดังนี้
- เป็นต้นเหตุของความไม่สงบ
 - แสดงการต่อต้าน เกลียตซึ่งผู้รักษาระเบียบกฎหมาย
 - ชอบใช้กำลังต่อสู้

2.5 พฤติกรรมต่อต้านสังคม

- ก. ดำหรือตลิน ตัวละครวัยรุ่น แสดงออกดังนี้
- ชอบฝ่าฝืน ขัดขืน
 - ทำอะไรตามใจตนเอง
 - ใต้เถียง
 - ไม่สนใจต่อกฎระเบียบ
 - ไม่สุภาพ
 - ต้องการเป็นจุดเด่น

- อารมณ์รุนแรง
- ข. มีนา ตัวละครวัยรุ่น แสดงออกดังนี้
 - ฝ่าฝืนกฎ
 - อารมณ์รุนแรง
 - ไม่สามารถเก็บความรู้สึกของตนเองได้

3. ความต้องการของตัวละครวัยรุ่น

มนุษย์มีความต้องการตามธรรมชาติ ความต้องการเป็นส่วนสำคัญต่อการกระทำของบุคคล การที่บุคคลใดมีพฤติกรรมแบบใดนั้น ย่อมมีสาเหตุจากความต้องการเป็นมูลเหตุสำคัญ และการกระทำหรือพฤติกรรมก็เป็นผลของความต้องการ ทางจิตวิทยาถือว่า "ความต้องการ (Need) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต" (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ โภธาราม 2527: 121) สำหรับความต้องการของวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นมีความต้องการทางร่างกายเหมือนเด็กและผู้ใหญ่ สำหรับความต้องการทางอารมณ์และสังคม จะแตกต่างจากความต้องการของเด็กและผู้ใหญ่ (สุชา จันทน์เอม 2529: 37)

นวนิยายของ "สีฟ้า" แสดงลักษณะความต้องการของตัวละครวัยรุ่น ซึ่งความต้องการต่าง ๆ ทำให้ตัวละครวัยรุ่นมีพฤติกรรมในแนวทางต่าง ๆ ในการศึกษานวนิยายของ "สีฟ้า" พบความต้องการของตัวละครวัยรุ่นดังนี้

3.1 ความต้องการความรัก ความรักในที่นี้หมายถึง ความรักทุกชนิดที่เป็นเครื่องนำความสุข ความอบอุ่นทางใจมาให้ (สุชา จันทน์เอม 2529: 37) จากนวนิยายของ "สีฟ้า" ตัวละครวัยรุ่นหลายคนต้องการความรักทั้งในฐานะเป็นผู้ให้และผู้รับคือ ต้องการมีคนอื่นเป็นที่รัก และต้องการให้ตนเองเป็นที่รักของคนอื่นด้วย เช่น

- จากเรื่อง "ทางโค้ง" วันสว่างขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ดังนั้น วันสว่างจึงรักและศรัทธาในตัวอาจารย์มากและต้องการให้อาจารย์รัก และเข้าใจวันสว่างเช่นกัน วันสว่างรู้สึกอบอุ่นทุกครั้งที่อยู่ใกล้อาจารย์
- จากเรื่อง "กิ้งผิง" ตัวละครวัยรุ่น คุณผิงได้รับความรักและเมตตาจากท่านตา แต่ภายหลังที่สิ้นท่านตา ท่านยายไม่รักคุณผิง เนื่องจากคุณผิงเป็นเด็กวัยรุ่นที่แข็งแกร่ง

การขาดความรัก ความอบอุ่น จึงทำให้คุณหนึ่ง เติบโตเสียคน โดยการคบกับเพื่อนไม่ดี เพื่อนเป็นการทดแทนการขาดความรักจากบุคคลในครอบครัว

- จากเรื่อง "หลง" ตัวละครวัยรุ่นคือ วิรงรอง วิรงรองเกิดมาในตระกูลเก่าแก่ เธอได้รับความรักจากท่านปู่และอาน้อย แต่ไม่ได้รับความรักจากบิดามารดา เธอรักกับท่านชายศุภวารจฤติ แต่ต้องผิดหวังในความรัก เพราะท่านชายสมรสกับสุภาพสตรีอื่น วิรงรองผิดหวังมาก ทำให้เธอไม่ไว้วางใจในตัวชายหนุ่มคนอื่น แม้กระทั่งน้ำมนต์ซึ่งภายหลังได้แต่งงานกัน แต่สุดท้ายเธอก็ตระหนักถึงความรักที่น้ำมนต์มีให้กับเธอ

- จากเรื่อง "ไอ้มาตา" ตัวละครวัยรุ่นคือ เมธาวิ เมธาวิต้องการที่จะมีบุคคลที่เธอรัก และให้บุคคลอื่นรักและเข้าใจในตัวเธอเช่นกัน ที่เธอมีอาการทางประสาท เพราะเธอถูกบังคับจากมารดามากเกินไป ดังนั้น ภายหลังจากที่พระทองได้ดูแลและเอาใจใส่ เมธาวิ จึงมีอาการดีขึ้น

- จากเรื่อง "ข้าวอกนา" ตัวละครวัยรุ่นคือ ดำหรือตลิน ดำเติบโตอย่างขาดบุคคลที่รักและเข้าใจในตัวดำ ดังนั้น เมื่อดำเติบโตย่างเข้าสู่วัยรุ่น ดำจึงมีความสัมพันธ์กับชายหนุ่ม เช่น ฤทัย หรือสมพันธ์ แต่เขาเหล่านั้นเมื่อได้รับผลประโยชน์จากดำ และพบสตรีคนอื่น เขาเหล่านั้นจะผละทิ้งไป สร้างความเจ็บช้ำน้ำใจให้แก่ดำมาก ดังนั้นในภายหลังดำจึงมีว้าวุ่นกับกลุ่มวัยรุ่นลูกครึ่ง ทั้งนี้ดำเข้าใจว่าเขาเหล่านั้นรักและเข้าใจในตัวดำ ซึ่งดำเป็นลักษณะของวัยรุ่นที่ต้องการความรัก และต้องการให้ความรักแก่คนอื่น แต่เมื่อผิดหวังดำจึงได้ประชดประชันตนเองด้วยการมีว้าวุ่น

- จากเรื่อง "ข้าวอกนา" ตัวละครวัยรุ่นคือ เดือนไขแสง เดือนเป็นพี่สาวของดำ เธอได้รับการเลี้ยงดูจากตนิยธรและเขมววรรณ แต่ภายหลังเธอต้องมีปัญหาทางจิตวิทยาคือ บิดา (ตนิยธร) หวงแหวนและไม่ยอมให้เธอหมั้นกับชายหนุ่มที่เธอรัก นอกจากนี้เธอคิดว่าบิดาไม่รักและไม่เข้าใจในตัวเธอ และการที่บิดาห้ามเธอหมั้นกับคนรัก ทำให้เดือนเติบโตออกจากเส้นทางชีวิตที่ดีไปร่วมมีว้าวุ่นกับดำ โดยคิดว่าบุคคลเหล่านั้นมีความรักมอบให้เธอ

- จากเรื่อง "ตะวันไม่เคยเลยลับ" ตัวละครวัยรุ่นคือ หาน หานได้รับความรัก ความเข้าใจจากพ่อวัน จึงทำให้หานเติบโตเป็นวัยรุ่นที่ดี

- จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" ตัวละครวัยรุ่นคือ อรชาและอริน ภายในครอบครัวนี้มีความขัดแย้งไม่เข้าใจกัน บิดามารดาทะเลาะกันเสมอ ตัวละครวัยรุ่นเช่น อรชาที่เติบโตจากสังคมต่างประเทศที่มีความเจริญทางวัฒนธรรมสูง จึงกล้าที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการความรักจากบุคคลอื่น กล่าวคือ เมื่ออรชาได้รู้จักกับเอิกเกริก อรชาทิ้งและแสดงท่าที

ว่ารักเอิกเกริก ความต้องการความรักของอรช่าปรากฏอย่างเด่นชัด เมื่อเธอทราบว่าเอิกเกริก ไม่ได้รักเธอฉันท์สาว ทำให้อรช่าผิดหวังมาก นอกเหนือที่เธอผิดหวังความรักจากบิดามารดา มาก่อนแล้ว ดังนั้น ความรู้สึกอารมณ์ที่จะสนองตอบให้ได้มาซึ่งความต้องการนี้ จึงทำให้อรช่า เติลตหนีออกจากบ้าน และมีพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ จนกระทั่งต้องทำแท้ง

- จากเรื่อง "ไต้ฟ้าสีคราม" ตัวละครวัยรุ่นคือ มัทรีและลิเจ็ง ทั้งสองได้สนองตอบความต้องการทางด้านความรักด้วยการแต่งงานกัน ซึ่งแม้ว่าทั้งสองจะมีความแตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน แต่เมื่อเกิดความต้องการแล้วทั้งสองจึงต้องสนองตอบ

- จากเรื่อง "วงเวียนชีวิต" ตัวละครวัยรุ่นคือ แสนดี แสงธรรม เธอผิดหวังในความรักครั้งแรก ทำให้เธอมีความทะเยอทะยานที่จะทำให้ชีวิตของเธอดีกว่าเดิม ภายหลังเธอได้รับความรักจากพลโทมหัท

3.2 ความต้องการตำแหน่งทางสังคม ความต้องการนี้เป็นที่ปรารถนาของวัยรุ่นมาก วัยรุ่นต้องการเป็นคนสำคัญ ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม วัยรุ่นจึงพยายามทำตนให้เป็นผู้ใหญ่ เช่นจากเรื่อง "กิ้งไผ่" คุณหญิงมีนิสัยเลี้ยงคนเป็นลูกน้องตั้งแต่เด็ก จนกระทั่งย่างเข้าวัยรุ่น คุณหญิงก็ยังมึนวิธามากมาย หรือจากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" อรช่าพยายามทำตัวเป็นผู้ใหญ่ เพื่อเรียกร้องความสนใจจากบุคคลอื่นโดยเฉพาะเอิกเกริก บุรุษหนุ่มที่อรช่ารักและศรัทธา หรือจากเรื่อง "ตะวันไม่เคยเลยลับ" หานได้ไต่ไต่ตำแหน่งจากหัวหน้ากลุ่มการเกษตรในหมู่บ้าน จนกระทั่งได้เป็นรัฐมนตรี

นอกจากนี้ ตัวละครวัยรุ่นของ "สีฟ้า" จะแสดงให้เห็นว่าความต้องการทางสังคม ที่สำคัญที่สุดคือ การยอมรับจากกลุ่มเพื่อน เช่น จากเรื่อง "ไอ้มาดา" มีนาเป็นตัวละครวัยรุ่นที่ได้พยายามละทิ้งครอบครัว เนื่องจากเธอคิดว่าที่บ้านไม่เคยให้ความสุขแก่เธอ มีนาจึงเข้ากลุ่มกับเพื่อน ทำตามความนิยมของเพื่อน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

จะพบว่า ความต้องการทางสังคมของตัวละครวัยรุ่นของ "สีฟ้า" เป็นความต้องการที่สำคัญและจะขาดมิได้

3.3 ความต้องการอิสระ วัยรุ่นต้องการตัดสินใจปัญหาด้วยตนเอง และต้องการทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ เช่น

- อรช่า จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" เธอมีอิสระในการดำรงชีวิตอย่างมาก

- วันสว่าง จากเรื่อง "ทางโค้ง" ตัวละครวัยรุ่นตัวนี้จะทำให้เห็นถึงความต้องการอิสระอย่างมาก เนื่องจากวันสว่างอยู่ภายใต้การดูแลของป้าวดี ซึ่งไม่ว่าวันสว่างจะทำสิ่งใดจะต้องถูกห้ามปรามแทบทุกครั้ง เช่น เมื่อวันสว่างคบกับยุพยง ป้าวดีก็ขอร้องแกมบังคับไม่ให้วันสว่างคบ สร้างความคับแค้นและอัดอั้นใจให้แก่วันสว่างมาก ดังนั้นเพื่อตอบสนองความต้องการอิสระ วันสว่างได้หนีออกจากบ้านจากการปกป้องของป้าวดีไปอยู่กับยุพยง ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง โดยเฉพาะวันสว่างนอกจากจะมีอารมณ์รุนแรงแล้ว วันสว่างก็มีพื้นฐานทางอารมณ์ที่แปรปรวน เมื่อความต้องการต่าง ๆ ถูกขัดขวาง วันสว่างจึงปรารถนาความอิสระ โดยการหนีออกจากบ้าน

- อีสา จากเรื่อง "อีสา" เมื่ออีสาเริ่มเจริญวัยเข้าสู่วัยรุ่น อีสาก็ต้องตกเป็นภรรยาของท่านชายเจ้าของวัง แรกเริ่มนั้น อีสามีความพึงพอใจ แต่ภายหลังอีสาเริ่มรู้สึกผิดหวังในตัวท่านชาย อีสาจึงเริ่มต้องการไขว่คว้าหาอิสระ

3.4 ความต้องการในปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ

เช่น ชิตาเทพ จากเรื่องคนบาป ชิตาเทพเป็นตัวละครวัยรุ่นที่ดี เนื่องจากเธอได้รับการอบรมขัดเกลาชีวิตภายในคอนแวนต์ ซึ่งมีแม่ชีคอยดูแล ชิตาเทพจึงไม่ฝันที่จะบวชในศาสนาคริสต์

3.5 ความต้องการทางเพศ จุดเริ่มต้นของการเข้าสู่วัยรุ่นอยู่ที่ต่อมเพศที่เริ่มทำงานผลิตฮอร์โมน ความต้องการทางเพศจึงเป็นลักษณะเด่นชัด กิริยาต่าง ๆ จึงอาจไม่เป็นที่พอใจของผู้ใหญ่ เช่น การแต่งตัว ห่าทาง เช่น

- อรสา จากเรื่อง "ตะวันในดวงใจ" อรสาเข้าสู่ยุคภาวะความเป็นวัยรุ่นรวดเร็ว ดังนั้นพฤติกรรมเพศจึงเร็วขึ้น มีความต้องการทางเพศ เพื่อดึงดูดเพศตรงข้าม อรสาจึงแต่งตัวและมีกิริยาที่ทำให้ผู้ใหญ่ไม่พอใจ และมักจะว่า "แก่แดด" หรือแม้แต่ในความรู้สึกของเอ็กเกริก บุรุษหนุ่มที่อรสาชื่นชอบ เขาก็คิดว่าอรสาโตเกินเด็ก

- อีสา จากเรื่อง "อีสา" อีสาเมื่อเริ่มเข้าวัยรุ่นก็ถูกถวายตัวให้เป็นหม่อมของท่านชาย เมื่อท่านชายสิ้นชีวิตดิถีชัย อีสายังมีอายุน้อย แต่เมื่อเคยมีพฤติกรรมทางเพศมาก่อน จึงทำให้อีสาเกิดความต้องการทางเพศสูง ซึ่งหม่อมพริ้ม ชายาของท่านชายก็ตระหนักในข้อนี้ จึงไม่ยอมให้อีสาเลี้ยงดูคุณชายเอง เนื่องจากกลัวว่าอีสาจะนำความเสื่อมเสียมาให้

3.6 ความต้องการให้เป็นที่ยอมรับนับถือ จะรวมไปถึงความนิยมชมชอบนับถือวีรบุรุษด้วย วีรบุรุษมักจะมีวีรบุรุษประจำใจและจะพยายามยึดถือและปฏิบัติให้ได้ ในนวนิยายของสีฟ้าก็มีความต้องการดังกล่าวปรากฏอยู่ จะพบว่าตัวละครวีรบุรุษ เช่น

- เอ็ด จากเรื่อง "ทางโค้ง" ได้นับถือและชื่นชมในตัวของอาชุก นายตำรวจเก่งนิสัยดี ซึ่งเอ็ดก็ประสบผลสำเร็จในการดำรงตนตามแบบอย่าง
- หาน จากเรื่อง "ตะวันไม่เคยเลยลับ" หานเป็นวีรบุรุษที่ได้แบบอย่างที่ดีคือ พ่อวัน จึงทำให้หานประสบผลสำเร็จในการดำรงชีวิตที่ดี

3.7 ความต้องการที่จะหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง วีรบุรุษเริ่มมีความต้องการที่จะหาเลี้ยงชีพตนเอง เช่น วันสว่าง ที่คิดจะหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง แต่เนื่องจากความพหุนัยของวันสว่าง จึงทำให้วันสว่างผิดหวังในความต้องการนี้

3.8 ความต้องการความปลอดภัย ตัวละครวีรบุรุษ เช่น เมธาวิจากเรื่อง "ไอ้มาตา" บุญทริก จากเรื่อง "คอนโตมิเนียม" อย่างเตื่อน จากเรื่อง "ตำหนักในดวงจันทร์" มีนา จากเรื่อง "ไอ้มาตา" วิรงรอง จากเรื่อง "หลง" วันสว่าง จากเรื่อง "ทางโค้ง" ตัวละครวีรบุรุษเหล่านี้ต้องการความปลอดภัย ต้องการมีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น

ซึ่งความต้องการทั้งหลายนี้ เป็นสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้นที่สำคัญที่ผลักดันให้ตัวละครมีพฤติกรรมต่าง ๆ เขาจะดิ้นรนหรือพยายามเพื่อให้บรรลุความต้องการนั้น ความต้องการเหล่านี้ หากไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดความคับแค้นใจหรือไม่สมหวัง ซึ่งจะหมักหมมกลายเป็นจุดต่างความเคียดแค้นของชีวิต

ดังนั้น ความต้องการของตัวละครวีรบุรุษเหล่านี้เป็นเรื่องที่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ใกล้ชิดสมควรทำความเข้าใจโดยไม่มือคุดี แม้ว่าความต้องการบางอย่าง เช่น ความต้องการความอิสระ ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง เป็นที่ปรารถนาของตัวละคร เช่น ที่วันสว่างต้องการอิสระ แต่ขณะเดียวกันตัวละครเหล่านี้ก็มีความลังเลไม่แน่ใจตนเอง เขาจึงต้องการผู้ใหญ่ที่เข้าใจเพื่อเป็นที่ปรึกษา เช่น วันสว่างขาดผู้ใหญ่ที่จะให้คำแนะนำ วันสว่างจึงประสบความผิดหวังที่จะสนองตอบความต้องการอิสระให้บรรลุวัตถุประสงค์

ความต้องการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่นำไปสู่พฤติกรรมหรือการกระทำอื่น ๆ ทั้งทางที่สังคมยอมรับและไม่ยอมรับ พฤติกรรมของตัวละครเหล่านี้ถูกผลักดันจากแรงขับภายในตนเอง คือความต้องการต่าง ๆ และแรงจูงใจภายนอก คือการยอมรับความเข้าใจของ

ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง

4. ผลของพฤติกรรม

4.1 พฤติกรรมก้าวร้าว ตัวละครที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะได้รับผลของการกระทำดังกล่าวคือ

- ได้รับการตำหนิจากผู้ใหญ่ เช่น วันสว่างได้รับคำตำหนิจากบิดาและครูแสงอุษา และได้รับการลงโทษจากบิดา
- ไม่ได้รับความรักและการยอมรับจากบุคคลอื่น เช่น อรชาได้รับการตำหนิและไม่ได้รับความรักจากเอิกเกริก หรือวันสว่างไม่ได้รับความรักจากบิดา

4.2 พฤติกรรมทางบุคลิกภาพผิดปกติ ผลของพฤติกรรมคือ

- ตัวละครจะได้รับการตำหนิ เช่น มีนาถูกตำหนิจากมารดา
 - ไม่ได้รับความรักและการยอมรับจากบุคคลที่ใกล้ชิด
- พฤติกรรมนี้หากไม่ได้รับการแก้ไขก็อาจทำให้เป็นปัญหาสังคมได้

4.3 พฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ เช่น การลักขโมย จะพบว่าตัวละครที่มีพฤติกรรมดังกล่าวจะถูกตำหนิและไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่ได้รับความรักและการยอมรับจากบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น สมพันธ์ จากเรื่อง "ข้าวอกนา" สมพันธ์ชอบลักขโมยของ ภายหลังถูกตำรวจจับกุม เขาได้รับการรังเกียจจากบิดามารดา

4.4 พฤติกรรมเกเร พบว่า ตัวละครที่มีพฤติกรรมเกเร เช่น คุณหญิง จากเรื่อง "กิ่งไผ่" วันสว่าง จากเรื่อง "ทางโค้ง" หากไม่ได้รับการเอาใจใส่จะกลายเป็นปัญหาอย่างอื่น เช่น ปัญหายาเสพติด ตามที่คุณหญิงติดยาเสพติดและถูกยิงเสียชีวิต ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะไม่ใช่ที่ต้องการของสังคม

4.5 พฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม ตัวละครที่มีพฤติกรรมดังกล่าวนี้ ทั้งดำ มีนา อรชา ตัวละครเหล่านี้จะประสบกับปัญหาชีวิต เช่น ดำติดยาเสพติด อรชามีปัญหาทางเพศ มีนาไม่เป็นที่รักของมารดา นอกจากนี้พฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม หากตัวละครมีพฤติกรรมนี้แล้วจะไม่ได้รับ

การยอมรับจากบุคคลในสังคมด้วย

4.6 พฤติกรรมที่สนใจทางศาสนา พบว่า ตัวละครวัยรุ่น เช่น ธิดาเทพมีพฤติกรรมศาสนาที่เติบโต เป็นเครื่องกลมเกลายให้ธิดาเทพเป็นคนดี

4.7 พฤติกรรมทางเพศ พบว่า ตัวละครวัยรุ่น เช่น อรชชาติความรู้อและความเข้าใจในเรื่องเพศ ทำให้อรชชาติประสบความสำเร็จและมีปัญหา

5. อิทธิพลที่มีต่อตัวละครวัยรุ่น

5.1 สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ตัวละครวัยรุ่นที่มีความแตกต่างในเรื่องทรัพย์สินสมบัติ ความรู้สึกลำบากใจ และต่ออยู่ในความยากจนมีบ้านสภาพไม่ดี ทำให้ตัวละครมีพฤติกรรมในทางอิจจาริษา และเกิดความต้องการที่จะมีให้เท่าเทียมคนอื่น เช่น ดำหรือดลิน รู้สึกขมขื่นในความยากจนของตน และรู้สึกอิจฉาคนที่แต่งกายสวย อิจฉาเดือนที่ได้คนเลี้ยงดูที่มีฐานะดี และดำรู้สึกดีใจที่จะมีคนนำดำไปเลี้ยง เช่น คุณนายสายสมร แต่ดำก็ต้องผิดหวังอีกครั้ง เพราะดำไปอยู่ในฐานะคนใช้ บ้านที่อยู่ก็ไม่สวยเท่ากับบ้านของเดือน

5.2 อิทธิพลทางสุขภาพร่างกาย และลักษณะของพัฒนาการทางสติปัญญา สังคม มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จเติบโตของวัยรุ่นมาก จากเรื่อง "ตำหนิในดวงจันทร์" อย่างเดือนประสบปัญหาเรื่องสุขภาพไม่แข็งแรง ทำให้มีอุปสรรคในเรื่องการศึกษา ทำให้อย่างเดือนเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ และหาทางชดเชยด้วยการไม่เรียนต่อและหมั้นกับชายหนุ่ม

5.3 สิ่งแวดล้อมทางบ้าน มีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของตัวละคร การขัดแย้ง การทะเลาะวิวาท ภายในครอบครัว จะทำให้เกิดความยุ่งยากทางอารมณ์แก่ตัวละคร เช่น

- อรชชาติ รับรู้ถึงความไม่เข้าใจกันระหว่างบิดามารดา และไม่ยอมอาศัยอยู่กับบิดามารดาต่อไป

- วันสว่าง รู้สึกเบื่อหน่ายบ้านมาก เมื่อป้าวดีและบิดาขัดแย้งกัน จึงทำให้วันสว่างเป็นตัวละครที่มีความปรวนแปรทางอารมณ์

นอกจากนี้ การที่บิดามารดาทะเลาะกันเรื่องเงิน เช่น ปัญหาของบุณเทริก จึงทำให้เกิดความเครียดทางอารมณ์แก่บุณเทริก

5.4 เพื่อน มีอิทธิพลที่สำคัญต่อวัยรุ่น จะพบว่าตัวละครของสีฟ้าจะรู้สึกผูกพันกับเพื่อนมาก บางครั้งเพื่อนชักชวนให้ตัวละครไปในทางไม่ดี เช่น ดำ ถูกชักชวนจากเพื่อนให้มีพฤติกรรมการมั่วสุม

5.5 โรงเรียน ครูมีอิทธิพลต่อตัวละครมากที่สุดเห็นชัดเจน คือครูมีอคติต่อวันสว่าง ทำให้วันสว่างเกิดความคับแค้นไม่ต้องการเรียนหนังสือต่อไป หรือกรณีคุณหญิง ครูไม่มีเวลาอบรมดูแล คุณหญิงจึงได้มีโอกาสหนีเรียนและประพฤติเสียคนในที่สุด

5.6 การศึกษา การศึกษาเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับว่า มีส่วนช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัย และพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อให้ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น หาน จากเรื่อง "ตะวันไม่เคยเลยลับ" ที่ได้รับการศึกษา และการศึกษาได้กล่อมเกลาลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่หาน ทำให้หานสามารถปรับตัวได้ดี และนำความรู้มาใช้เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างดี

5.7 สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของวัยรุ่นมาก เป็นผลทางอ้อมที่จะโน้มน้าวจิตใจของวัยรุ่น เช่น วันสว่าง เริ่มหัดเที่ยวไนท์คลับตามคำโฆษณา เป็นต้น ซึ่งผลดีของสื่อมวลชนก็คือ ความบันเทิง ผลร้ายคือ ผิดศีลธรรมและก่อให้เกิดอาชญากรรม

ดังนั้น หากบุคคลที่ใกล้ชิดได้แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่วัยรุ่น จะทำให้วัยรุ่นปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้เหมาะสม ผู้ใหญ่ควรเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น และจำเป็นที่ผู้ใหญ่จะต้องเข้าใจว่าการกระทำของวัยรุ่นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกายของวัยรุ่นอย่างมาก และการเปลี่ยนแปลงนี้ผลักดันให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ